

7.9.2026

VN/ 3528/2026

Erityisasiantuntija Hanne Lohilahti

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen vuosina 2027–2033 myönnettävästä valtionavustuksesta

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi valtioneuvoston asetus luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen myönnettävästä valtionavustuksesta.

Määräaikainen valtioneuvoston asetus annettaisiin valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n ja luonnonsuojelulain 20 §:n 4 momentin nojalla.

Asetuksella kumottaisiin valtioneuvoston asetus elinympäristöjen kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021–2030 myönnettävästä valtionavustuksesta (880/2021).

Uudessa asetuksessa säädettäisiin avustuksen myöntämisestä luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurimaisemanhoidon edistämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön. Asetuksella säädettäisiin sen soveltamisalasta ja siihen sisältyisivät säännökset avustettavista hankkeista, avustuksen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista, avustuksen hakijasta ja enimmäismäärästä sekä valtionavustukseen oikeuttavista hyväksyttävistä kustannuksista. Ehdotetut avustukset olisivat harkinnanvaraisia. Tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja avustuksen takaisinperintään liittyviin menettelyihin sovellettaisiin ehdotetun asetuksen lisäksi myös valtionavustuslakia.

EU:n sääntelyn näkökulmasta esityksen keskeisenä tarkoituksena olisi varmistaa, että avustuksia koskeva järjestelmä olisi yhteensopiva valtiontukisääntöjen kanssa.

Esityksen tarkoituksena olisi laajentaa kumottavan asetuksen soveltamisalaa vastaamaan luonnonsuojelulain 20 §:ssä säädettyä siten, että avustusta voitaisiin jatkossa myöntää elinympäristöjen hoidon lisäksi myös kulttuurimaisemanhoitoon sekä tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Ehdotetulla avustuksella voitaisiin edistää luonnonsuojelulain tavoitteiden ja Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoa ja vaikuttavuutta muun muassa laajentamalla luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman hoidon edistämiseen myönnettävän avustuksen toteuttajajoukkoa ja lisäämällä luonnonhoitohankkeiden määrää. Luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman hoidon edistämiseen myönnettävää avustusta voisi hakea kunta- ja järjestötoimijoiden lisäksi myös luonnolliset henkilöt, yritykset ja muut yhteisöt lukuun ottamatta valtion kirjanpitoyksiköitä ja liikelaitoksia.

Asetus olisi määräaikainen ja se olisi tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun komissio on julkaissut lopullisen yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen säädöstekstin ja mahdolliset tekniset tarkistukset asetusluonnokseen on uuden ryhmäpoikkeusasetuksen johdosta tehty. Asetus on ehdotettu olevan voimassa 31.12.2033 saakka.

muotoili: suomi

muotoili: suomi

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Hallitusohjelma

Pääministeri Petteri Orvon hallitusohjelman "Vahva ja välittävä Suomi" yhtenä tavoitteena (7.5 Suomi vaalii arvokasta luontoaan) on tukea Suomen sopeutumiskykyä ja vakautta vahvistamalla luonnon monimuotoisuutta. Hallitus turvaa luontopääoman säilymisen osana vastuullista talouspolitiikkaa ja tavoittelee luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämistä. Hallitus jatkaa ja kehittää METSO-, Helmi- ja NOUSU-ohjelmia sekä käynnistää vapaaehtoisen suojelun ohjelman myös meriluonnolle.

Helmi-elinympäristöohjelma (2021–2030)

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen Helmi-elinympäristöohjelmasta 27.5.2021. Helmi-ohjelma on ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteinen ohjelma. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvata luonnon tarjoamia ekosysteemipalveluja. Tavoitteena on lisäksi edistää vesiensuojelua, ilmastomuutoksen hillintää ja muutokseen sopeutumista.

Helmi-ohjelmassa asetetaan vuoteen 2030 ulottuvat määrälliset ja laadulliset tavoitteet elinympäristöjen kunnostukselle sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella. Vapaaehtoisuuteen perustuva Helmi-ohjelman tavoitteena on toteuttaa konkreettisia ennallistamis- ja kunnostustoimia erilaisissa elinympäristöissä. Helmi-ohjelmassa on 40 toimenpidettä, jotka jakautuvat seuraaviin teemoihin: soidensuojelu, soiden ennallistaminen, lintuvesien ja -kosteikkojen kunnostus ja hoito, perinnebiotooppien kunnostus ja hoito, metsien ennallistaminen ja luonnonhoito sekä pienvesien ja rantaluonnon kunnostus ja hoito. Lisäksi ohjelmassa on poikkileikkaavia ohjelman tietopohjaan sekä viestintään ja sidosryhmäyhteistyöhön liittyviä toimenpiteitä. Ohjelmassa on laadittu toimenpiteet ohjelman edistymisen ja vaikuttavuuden seurannalle. Helmi-ohjelman toimeenpano on keskeinen osa Suomen toimia EU:n biodiversiteettistrategian toteuttamiseksi elinympäristöjen hoidossa ja ennallistamisessa. Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteiden toteutusta yksityismailla tuetaan mm. luonnonsuojelulain 4 luvun mukaisilla, luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja hoitoon tarkoitetuilla avustuksilla ja perinnebiotooppien ja puustoisten elinympäristöjen hoitoon tarkoitetuilla tuilla.

Helmi-ohjelman yhtenä tavoitteena on laajentaa Helmi-toimenpiteiden toteutukseen osallistuvaa toimijajoukkoa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ohjelmaan on kirjattu toimenpide 35: "Järjestetään Kunta-Helmi ja Järjestö-Helmi erityisavustushaut toimijajoukon laajentamiseksi ja ohjelman vaikuttavuuden kasvattamiseksi. Erityisavustushaut avataan ympäristöministeriön päätöksellä tarkoituksenmukaisin väliajoin."

Asetuksenantovaltuudet

Luonnonsuojelulain 20 §:n 4 momentin ja valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n asetuksenantovaltuutukset muodostaisivat säädösperustan tämän asetuksen antamiselle.

Luonnonsuojelulain (9/2023) 20 §:ssä säädetään avustuksesta luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen. Pykälän 1 momentin mukaan elinvoimakeskus voi myöntää valtion talousarvion rajoissa avustusta hankkeisiin luonnon monimuotoisuuden ja luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Avustusta voidaan myöntää myös tutkimukseen ja kehitystyöhön. Pykälän 4 momentti sisältää valtioneuvostolle osoitetun asetuksenantovaltuuden. Nyt annettavaan asetukseen sisältyisivät luonnonsuojelulain 20 §:ää tarkentavat säännökset muun muassa Euroopan unionin valtiotuen edellytyksistä,

valtionavustuksen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista sekä avustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä.

Valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia. Luonnonsuojelulain 20 §:ssä säädettyä avustuksella tarkoitetaan valtionavustuslain 5 §:ssä tarkoitettua erityisavustusta, jota voidaan myöntää muun muassa kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- tai kehittämishankkeeseen taikka muuhun tarkoitukseltaan rajattuun hankkeeseen. Avustuksen hakemiseen, hakemuksen sisältöön, avustuspäätökseen ja avustuksen palauttamiseen sovellettaisiin valtionavustuslakia yleislakina. Ehdotetulla asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset avustuksesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä. Valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut tehtävät hoitaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

2. Asian valmistelu

Perusvalmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Valmistelun aikana on oltu yhteydessä maa- ja metsätalousministeriöön, työ- ja elinkeinoministeriöön, Uudenmaan ja Lapin elinvoimakeskuksiin sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen.

Lausuntokierros

Asetusehdotus ja siihen liittyvä perustelumuistio ovat olleet lausunnolla x.x.x.2026 verkkopalvelussa www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa pyydettiin xx taholta. Hankkeen asiakirjat ovat saatavilla ministeriön internetsivulla tunnuksella YM005:00/2026. Saadut lausunnot ovat sekä Lausuntopalvelu.fi –palvelussa että tukijärjestelmää koskevan hallituksen esitysluonnoksen internetsivulla.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Nykytila

Vuonna 2023 voimaan tulleeseen luonnonsuojelulakiin (9/2023) lisättiin uusi rahallinen avustusmuoto luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Koska voimassa oleva asetus mahdollistaa avustuksen myöntämisen elinympäristön kunnostushankkeisiin vain kunta- ja järjestötoimijoille, syntyi tarve laajentaa avustuksen soveltamisalaa hakijoiden osalta.

Elinympäristöjen kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021–2030 myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (880/2021) nojalla voidaan myöntää avustusta elinympäristöjen tilaa parantaville hankkeille. Asetus on annettu valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla. Kysymyksessä on valtionavustuslain 5 §:ssä tarkoitettu erityisavustus. Avustushakuja avataan ohjelman aikana tarpeen mukaan noin 2–3 vuoden välein. Avustusta voidaan myöntää kuntien, yhdistysten, säätiöiden ja vesiosuuskuntien luonnon monimuotoisuutta edistäville hankkeille. Avustushauissa valtionavustuspäätökset tekee Uudenmaan elinvoimakeskus (aiemmin Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). Asetuksen 4 §:n nojalla avustusta voidaan myöntää muun muassa soiden, metsien, perinnebiotooppien, lintuvesien ja -kosteikkojen, pienvesien ja rantaluontokohteiden sekä sellaisten uuselinympäristöjen, joille on kehittynyt arvokas lajisto, kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeisiin, joilla

parannetaan ja turvataan luonnon monimuotoisuutta. Voimassa olevan asetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan metsäelinympäristöissä avustusta voidaan myöntää vain suojelualueilla sijaitseville kohteille. Saman pykälän 3 momentin mukaan avustusta ei myönnetä taloudelliseen toimintaan.

Maisemanhoitoalueet täydentävät luonnonsuojelualueiden verkostoa ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen myötä syntyneiden kulttuurimaisemien osalta. Alueiden arvot perustuvat maatalouden ja muiden perinteisten elinkeinojen muovaamiin maisematyyppeihin, rakennetun ympäristön kulttuuripiirteisiin, monimuotoiseen kulttuurivaikutteeseen luontoon sekä näistä tekijöistä koostuvaan maisemakuvaan.

Maisemanhoitoalueilla toteutettava maisemansuojelu ja -hoito noudattaa Eurooppalaisen maisemayleissopimuksen (SopS 14/2006) mukaisia periaatteita, käsitteistöä ja osallistumisen mahdollisuuksia.

Maisemanhoitoalueiden ylläpito edellyttää maisemanhoitoa, joka perustuu elinkeinotoiminnan ja asutuksen jatkuvuuteen sekä erillisiin toimenpiteisiin kuten esimerkiksi perinnebiotooppien hoitoon ja perinteisen rakennuskannan kunnostukseen ja ylläpitoon. Elinvoimakeskukset myöntävät tällä hetkellä tukea perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon valtioneuvoston asetuksen (1333/2025) nojalla. Elinvoimakeskukset myöntävät lisäksi rakennusperinnön hoitoavustusta, jolla tuetaan korjaustoimenpiteitä, jotka säilyttävät suomalaista rakennusperintöä ja kulttuurimaisemaa. Tämä lisäksi perustetuilla valtakunnallisilla ja maakunnallisilla maisemanhoitoalueilla on havaittu tarve tukea yhteisöllistä maisemanhoitoa ja paikallisten maisema-arvojen pienimuotoista kunnostamista ja säilyttämistä hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaisesti.

Suurin osa nykyisistä valtakunnallisista luonnonsuojelulain 91 §:n mukaisista maisemanhoitoalueista sijaitsevat Lapin elinvoimakeskuksen alueella. Lapin elinvoimakeskus (aiemmin Lapin ELY-keskus) myöntää ympäristöministeriön osoittamaa määrärahaa oman alueensa valtakunnallisten maisemanhoitoalueiden hoidon edistämiseen. Myös muutamat muut elinvoimakeskukset, kuten Pohjois-Suomen elinvoimakeskus (aiemmin Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskukset) ja Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus (aiemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus) ovat myöntäneet ympäristöministeriön myöntämää pienimuotoista määrärahaa omien alueidensa valtakunnallisten maisemanhoitoalueiden hoidon edistämiseen.

Ympäristöministeriön tutkimus- ja kehittämistoiminnan strategian (2025) mukaan ministeriön T&K-toiminnalla tuotetaan hallintoa palvelevaa tietoa ennakoivia, arvioivia, päätöksentekoa, kansallisen sekä kansainvälisen ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön kehittämistä ja toimeenpanoa varten. Luonnon monimuotoisuuden T&K-toiminnan EU:n rahoitusvälineenä on toiminut erityisesti LIFE-ohjelma. Lisäksi ympäristöministeriön vuosina 2022–2024 rahoittamassa BIOMON-tutkimusohjelmassa kehitettiin Suomen luonnon monimuotoisuuden pitkäaikaisseurantoja ja niiden menetelmiä.

Luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön tarkoitettu avustus, joka olisi kohdennettu valtion kirjanpitoyksiköiden ja liikelaitosten ulkopuolisille tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatiolle, olisi uusi. Avustuksen tarkoituksena olisi esimerkiksi ennakoida EU:sta tulevan luontoympäristöön kohdistuvan lainsäädännön kansallista valmistelua ja toimeenpanoa sekä korjata kansallisesti tunnistettuja tieto- ja osaamispuutteita laji- ja luontotyyppien suojelussa.

Euroopan unionin valtiontukisääntely

EU:n valtiontukisääntely perustuu Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (jäljempänä SEUT-sopimus) 107–109 artikloihin. Sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan valtiontuki määritellään jäsenvaltion myöntämäksi taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyksi tueksi, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Sisämarkkinoiden kilpailua vääristävä tai sitä uhkaava valtion tuki on lähtökohtaisesti kielletty.

EU:n valtion tukea koskevia säädöksiä sovelletaan, jos kaikki valtiontuen tunnusmerkit täyttyvät. EU-oikeuden mukaan valtiontukisääntöjä sovelletaan silloin, kun tukea myönnetään taloudellista toimintaa harjoittavalle yksikölle, riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta. Taloudellisen toiminnan käsite on hyvin laaja, minkä takia myös luonnolliset henkilöt voivat täyttää yrityksen määritelmän harjoittaessaan esimerkiksi metsätaloustoimintaa. Toiseksi valtiontukisääntöjen soveltaminen ei riipu siitä, onko yksikön tavoitteena tuottaa voittoa. Taloudellisen ja muun kuin taloudellisen toiminnan välisen eron selventämiseksi unionin tuomioistuin on johdonmukaisesti katsonut, että taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla.

SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan julkiset tuet yritystoiminnalle voivat olla sisämarkkinoille soveltuvia, jos niillä edistetään taloudellista toimintaa tai talousalueen kehitystä ja SEUT-sopimuksessa määritellyjä tavoitteita. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä yrityksille olisi, että avustus noudattaa tarkasti EU:n valtion tukea koskevia säädöksiä ja että tuki on ilmoitettu komissiolle ennen toimeenpanoa.

Tämän asetuksen mukaista avustusta myönnettäessä taloudelliseen toimintaan valtiontuen oikeusperustaksi tulisivat komission asetus (EU) N:o 651/2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (jäljempänä *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*) ja komission asetus (EU) 2022/2472, tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (jäljempänä *maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus*). Euroopan komissio julkaisi 25.2.2026 ensimmäisen englanninkielisen luonnoksen uudeksi yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi. Uusi yleinen ryhmäpoikkeusasetus korvaisi nykyisin voimassa olevan komission asetuksen (EU) 651/2014. Komissio antoi heinäkuussa 2026 uudistetun ehdotuksen yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi. Asetus on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027. Uusi ryhmäpoikkeusasetus korvaisi nykyisen (EU) 651/2014 asetuksen, minkä takia jäljempänä yleisellä ryhmäpoikkeusasetuksella viitataan ehdotukseen ryhmäpoikkeusasetuksesta sen sisältöisenä kuin se heinäkuussa 2026 julkaistussa ehdotuksessa on.

Vain osa uuden asetuksen mukaisesta tukijärjestelmästä voidaan katsoa koskevan taloudellista toimintaa ja siten kuuluvan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun valtiontuen käsitteeseen annetun komission tiedonannon mukaan valtiontuen käsitteen piiriin. Erityisesti vesistöissä tehtävät lintuvesien luonnonhoitotoimenpiteet eivät ole luonteeltaan taloudellista toimintaa, eikä siten pääsääntöisesti kuulu valtiontuen piiriin. Kun taas maatalous- ja metsätalousmaalle kohdistuvat luonnonhoitotoimet mukaan lukien luonnollisten henkilöiden toteuttamat toimet voidaan katsoa taloudelliseksi toiminnaksi ja sitä kautta valtiontueksi. Näitä hankkeita voisivat olla esimerkiksi perinnebiotooppien hoito, soiden ja metsien ennallistaminen sekä lehto- ja harjumetsien hoito sekä muut hoito- ja kunnostustoimet, joiden yhteydessä syntyy hakkuutuloloja.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen:

Elinympäristöjen luonnonhoitotyöt voidaan myöntää investointitukena yleisen ryhmäpoikkeusasetuksesta annetun ehdotuksen 63 artiklan nojalla luonnon säilyttämiseen tai ennallistamiseen. Artiklan 1 c kohdan mukaan artiklaa sovelletaan investointitukeen, jota myönnetään muun ohella luonnon suojeluun tai ennallistamiseen siten kuin luontodirektiivin (neuvoston direktiivi 92/43/ETY) 1 artiklan a alakohdassa ja asetuksen (EU) 2024/1991 (luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta) 3 artiklan 3 kohdassa on määritelty. Luontodirektiivin 1 artiklan a) kohdan mukaan 'suojelulla' tarkoitetaan toimenpidekokonaisuutta, jota luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja kasvikantojen suotuisan suojelutason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen e ja i kohdan merkityksessä. Kohdassa e määritetään 'luontotyyppien suojelun taso' ja vastaavasti i-kohdassa 'lajin suotuisa suojelutaso'. Kansallisesti luonnonsuojelulain 3 §:n 3 kohdassa määritetään *luontotyyppien suotuisa suojelutaso ja 4 kohdassa eliölajin suotuisa suojelutaso* samansisältöisesti kuin luontodirektiivissä.

Artiklan 6 kohdan mukaan luonnonsuojelun tai ennallistamisen tukikelpoisia kustannuksia ovat töiden kokonaiskustannukset, jotka johtavat panokseen luonnon suojelemiseksi tai ennallistamiseksi. Artiklan 7 b kohdan mukaan tuki-intensiteetti saa olla enintään 70 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen

Valtakunnallisten ja maakunnallisten maisemanhoitoalueiden hoitoon tarkoitettua avustusta voitaisiin myöntää maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan mukaisena tukena, joka on tarkoitettu maatiloilla tai metsissä kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseksi tehtäviin investointeihin. Tukea myönnetään sellaisen luonnonmaisemien ja rakennusten muodossa olevan kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen, jonka jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat virallisesti tunnustaneet sellaiseksi. Tukea voi saada artiklan 4 a kohdan mukaan kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämisestä aiheutuviin tukikelpoisiin aineelliseen omaisuuteen tehtyjen investointien kustannuksiin tai 4 b kohdan mukaan käyttöomaisuushankkeisiin. Käyttöomaisuushankkeella tarkoitetaan asetuksen 2 artiklan 18 kohdan mukaan viljelijän itsensä tai hänen työntekijöidensä maatilalla toteuttamia töitä, joiden tuloksena on omaisuus. Artiklan 36 6 kohdan mukaan käyttöomaisuushankkeisiin maksettava tuki saa olla enintään 10 000 euroa vuodessa. Tukea voidaan maksaa enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista (5 kohta).

Maa- ja metsätalouden kuulumien luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön myönnettävä avustus voidaan myöntää maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklan mukaisena tukena. Artiklan 2 kohdan mukaan hankkeet on oltava yleisen edun mukaisia. Artiklan 3 ja 4 kohdissa säädetään julkaistavista tiedoista ennen hankkeen käynnistämistä ja tulosten julkaisemisesta hankkeen jälkeen julkisesti saatavilla olevalla verkkosivustolla. Artiklan 10 kohdan mukaan tuensaajakohtainen tuki-intensiteetti voi olla enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

Kansallinen lainsäädäntö

Luonnonsuojelulakia sovelletaan luonnon ja maiseman suojeluun ja hoitoon. Ympäristöministeriölle kuuluu luonnon- ja maisemasuojelun yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen. Lupa- ja valvontavirastolle kuuluu luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön sekä maisemasuojelun edistämistehtävän lisäksi luonnonsuojelulain mukaiset oikeusharkintaa edellyttävät viranomaistehtävät, luonnonsuojelulain mukainen valvonta sekä luonnonsuojelun yleisen edun puhevallan käyttäminen. Elinvoimakeskukset edistävät luonnon

monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä sekä maiseman suojelua alueellaan ja vastaavat laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä ja luonnonsuojelulain tukiviranomaisen tehtävistä.

Lain 1 §:n 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi luonnonsuojelussa on tähdättävä maamme luontotyyppien ja luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen.

Luonnonsuojelulain 4 luku muodostaa luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukemisen säädösperustan. Tukijärjestelmään, jonka tarkoituksena on elinympäristöjen tilan parantaminen, kuuluisivat nyt annettavan asetuksen lisäksi valtioneuvoston asetus perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon vuosina 2026–2030 myönnettävästä tuesta (1333/2025) sekä valtioneuvoston asetus puustoisten elinympäristöjen ennallistamiseen, kunnostukseen ja hoitoon vuosina 2022–2027 myönnettävästä tuesta (800/2022). Uuden asetuksen nojalla elinympäristöjen hoitoon voidaan myöntää rahallista avustusta, kun taas perinnebiotooppien ja puustoisten elinympäristöjen hoitoon tarkoitettua tukea myönnetään hoitotoimina ja siihen mahdollisesti liittyvinä muina palveluina ja tavaroina.

Esityksen säädösperustana olisi luonnonsuojelulain lisäksi valtionavustuslaki. Valtionavustuslaissa säädetään valtionavustukseen myönnetyn määrärahan perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustusta valtion talousarvioon otetusta määrärahasta. Valtionavustuslain 6.1 §:n mukaan valtionavustus ei saa kattaa toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu. Valtionavustuslain 6.3 §:n mukaan valtionavustus ei saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää Euroopan yhteisön tai Suomen lainsäädännössä säädettyä valtionavustuksen tai julkisen tuen enimmäismäärää. Esityksen johdosta ehdotettuun valtionavustukseen tulevat sovellettavaksi Euroopan yhteisön avustuksen enimmäismäärää koskevat säännökset, jotka on kuvattu edellä. Valtionavustuslaissa säädetään avustuksen maksamisesta, maksatuksen keskeytyksestä ja takaisinperinnästä. Tarkempia säännöksiä lain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä voitaisiin antaa ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Koska vain osa uuden asetuksen mukaisista tuista koskisi taloudellista toimintaa ja siten kuuluisi valtiontuen käsitteen piiriin, on tarpeen määritellä valtionavustuslain soveltamisalaa suhteessa EU:n valtiontukisääntelyyn. Valtionavustuslain soveltamisalaan kuuluu sekä avustus taloudelliseen toimintaan että ei-taloudelliseen toimintaan, kun taas EU:n valtiontukisäännöt tulevat sovellettavaksi edellä kuvatusti vain silloin, kun kyse on taloudelliseen toimintaan myönnettävästä tuesta ja luonteeltaan valikoivasta tukimuodosta.

Elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (935/2025) 3 §:n 3 kohdan mukaan Uudenmaan elinvoimakeskus hoitaa tällä hetkellä kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla valtionavustuslaissa tarkoitettua valtionapuviranomaisen tehtävää, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista kunnille tai järjestöille Helmi-elinympäristöohjelman mukaisiin elinympäristöjen kunnostamis- ja ennallistamishankkeisiin. Ehdotettavan asetuksen johdosta tehtäisiin elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 3 kohtaan tarvittavat muutokset.

Keskeiset ehdotukset

Keskeisenä ehdotuksena on säätää uusi luonnonsuojelulain 20 §:ää tarkentava valtioneuvoston asetus luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen myönnettävästä valtionavustuksesta.

Asetuksessa säädettäisiin sen soveltamisalasta ja siihen sisältyisivät säännökset avustettavista hankkeista, avustuksen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista, avustuksen hakijasta ja avustuksen enimmäismäärästä sekä valtionavustukseen oikeuttavista hyväksyttävistä kustannuksista.

Uudessa asetuksessa kumottavan asetuksen soveltamisalaa laajennettaisiin vastaamaan luonnonsuojelulain 20 §:n 3 momentissa säädettyä. Avustusta voitaisiin myöntää asetuksen 2 §:n tarkoittamien elinympäristöjen luonnonhoidon tukemisen ja edistämisen lisäksi myös luonnon- ja kulttuurimaiseman hoito- sekä tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Avustuksen saajien joukkoa olisi tarkoitus laajentaa koskemaan kunta- ja järjestötoimijoiden lisäksi myös yrityksiä ja luonnollisia henkilöitä. Myös Helmi-ohjelman tavoitteena on ohjelman vaikuttavuuden lisääminen laajentamalla elinympäristöjen kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeiden toteuttajajoukkoa.

Lisäksi avustettavien hankkeiden rahoituspohjaa laajennettaisiin niin, että muu hankkeen ulkopuolinen rahoitus voitaisiin hyväksyä osaksi omarahoitussuutta. Tällä mahdollistettaisiin yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksien ja yhteistyön rakentuminen.

Ehdotetun asetuksen mukaiset hankkeet ja toimenpiteet kohdistuvat usein taloudelliseen toimintaan. Tällaisesta esimerkkinä voidaan mainita maatilojen perinnebiotooppien hoito tai metsätalousmaiden luonnonhoito- tai kunnostushankkeet. Keskeinen muutos näitä tilanteita varten olisi mahdollistaa avustuksen myöntäminen myös taloudelliseen toimintaan, minkä johdosta asetuksessa säädettäisiin avustusjärjestelmä vastaamaan voimassa olevaa EU-valtiontukilainsäädäntöä. Asetukseen tehtäisiin myös valtion aluehallintouudistuksesta johtuvat muutokset. Myös viittaukset uuteen luonnonsuojelulakiin päivitetäisiin.

Uudella ehdotetussa asetuksessa kehitettäisiin maisemanhoitoalueille suunnatun rahoituksen säädöspohjaa sekä keskitettäisiin rahoituksen myöntämiseen liittyvä viranomaistehtävä Lapin elinvoimakeskukseen. Rahoitusta voitaisiin jatkossa myöntää sekä valtakunnallisten että maakunnallisten maisemanhoitoalueiden hoidon edistämiseen.

Tämän asetuksen nojalla luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi sekä luonnon monimuotoisuuden tutkimuksen ja kehitystyön edistämiseksi myönnettävän avustuksen valtionapuviranomaisena toimisi Uudenmaan elinvoimakeskus.

Elinvoimakeskukset avaisivat avustushaun, käsittelevät hakemukset ja tekisivät avustuspäätökset. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi avustusten maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät sekä toimivaltaisen elinvoimakeskuksen ohella myös asetuksen mukaisia valvontatehtäviä. Ehdotetun asetuksen johdosta elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettuun asetukseen (935/2025) tehtäisiin tarvittavat muutokset.

4. Ehdotuksen pääasialliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Avustusta luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseen voitaisiin antaa valtion talousarvioon perustuen sekä valtioneuvoston määrärahan ja myöntämisvaltuuden osoittamisesta annetun päätöksen mukaan ja sen mukaisesti kuin ympäristöministeriö on osoittanut Uudenmaan ja Lapin elinvoimakkeuksille avustuksiin tarvittavaa määrärahaa momentilta 35.10.21 Eräät luonnonsuojelun menot. Ehdotetun asetuksen nojalla rahoitettavan tukiohjelman budjetti/hakukierros olisi arviolta 1-2 M€.

Ehdotetulla asetuksella edistettäisiin Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoa ja lisättäisiin luonnonhoitohankkeiden määrää. Vuodelle 2030 ulottuvan Helmi-elinympäristöohjelman periaatepäätöksessä kustannuksiksi on arvioitu noin 42 miljoonaa euroa vuodessa sisältäen sekä ympäristöministeriön että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalojen kustannukset. Periaatepäätöstä laadittaessa tällä asetuksella kumottavaksi ehdotetun asetuksen kuluiksi arvioitiin vuoteen 2030 mennessä noin 20 miljoonaa euroa, olettaen, että yhden avustushakukierroksen suuruus on noin 5 miljoonaa euroa ja että avustushaku toteutettaisiin noin 2–3 vuoden välein. Helmi-ohjelman toimenpiteitä sitoudutaan periaatepäätöksessä toteuttamaan siinä määrin kuin se on myönnettyjen resurssien puitteissa mahdollista. Helmi-ohjelman rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviota koskevissa menettelyissä. Vuoden 2026 valtion talousarvioissa ja julkisen talouden suunnitelmassa momentin 35.10.21 käytöstä Helmi-ohjelman toimeenpanoon kohdennetaan n. 12 miljoonaa euroa vuodessa.

Luonnon- ja kulttuurimaiseman hoitohankkeisiin myönnetty avustukset loisivat alueille ammattitaitoisten palveluiden kysyntää ja niillä olisi positiivisia taloudellisia vaikutuksia yritystoimintaan. Avustuksilla rahoitetut hankkeet voisivat luoda yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja tukea nykyistä liiketoimintaa eri puolilla Suomea.

Hoito- ja ennallistamistoimien arvioidaan työllistävän ostopalvelujen kautta inventoijia, suunnittelijoita, urakoitsijoita sekä muita käytännön kunnostus- ja hoitotöitä tekeviä toimijoita ja yrittäjiä. Ennallistamis- ja kunnostustöiden työllisyysvaikutukset vaihtelevat elinympäristöittäin ja tarvittavien työläjien mukaan.

Ympäristöministeriö osoittaisi tässä asetuksessa tarkoitettuihin luonnon monimuotoisuuden tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitukseen valtion talousarviossa osoitetun myöntämisvaltuuden ja määrärahojen käyttösuunnitelman rajoissa luonnonsuojeluun tarkoitetuilta momenteilta tai luonnonsuojeluun erikseen osoitetuista toimintamäärärahoista tarvittavan summan.

Ympäristövaikutukset

Viimeisimmän uhanalaisuusarvioinnin (2019) mukaan Suomessa joka 9. laji on uhanalainen. Luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaan (2018) Suomen luontotyypeistä joka toinen on uhanalainen. Elinvoimaiset ja monimuotoiset ekosysteemit ovat kuitenkin ihmiselle välttämättömien ja luonnon tuottamien hyötyjen, kuten puhtaan veden, pölytyksen ja hiilensidonnan perusta. Uhanalaistuneiden lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien tilaa voidaan parantaa suojelemalla ja ottamalla elinympäristöt ja luontotyytit paremmin huomioon maankäytön suunnittelussa ja luonnonvarojen hyödyntämisessä. Luonnonhoitotöillä voidaan ihmisen muokkaamien tai luontaisen kehittymisen seurauksena heikentyneiden elinympäristöjen tilaa palauttaa kustannustehokkaasti kohti luonnontilaa. Avustuksella rahoitettavat hankkeet ja toimenpiteet

tukevat kansallisen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman toimeenpanoa sekä YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen sekä EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteita.

Ehdotuksen mukaan valtionavustusta myönnettäisiin hankkeisiin, jotka lisäävät ja turvaavat luonnon monimuotoisuutta. Myönnettävää avustusta voidaan kohdentaa kaikkien elinympäristöjen, kuten soiden, lintuvesien ja -kosteikkojen, perinnebiotooppien, metsien sekä pienvesien ja rantaluonnon tilaa kohentaviin ja palauttaviin hankkeisiin ja toimenpiteisiin. Näillä toimenpiteillä on monenlaisia sekä välittömiä että pitkän aikavälin positiivisia ympäristövaikutuksia. Avustuksen tulokset voivat näkyä lajien elinympäristö- ja lajistotasolla, mutta myös vesistövaikutusten vähenemisenä. Toimenpiteet turvaavat ja palauttavat elinympäristöjen ja luontotyyppien ominaispiirteitä ja sitä kautta parantavat uhanalaisten ja vaatelaiden lajien elinolosuhteita. Avustettavat hankkeet lisääisivät suojelualueiden ja niiden ulkopuolisten alueiden ekologisen verkoston kytkeytyvyyttä. Parantamalla kytkeytyvyyttä pyritäisiin yhdistämään erillään olevia luontotyyppejä, mikä helpottaa lajien liikkumista ja sopeutumista esimerkiksi ilmastonmuutokseen. Pitkällä aikavälillä ennallistamis- ja kunnostustoimenpiteillä on mahdollisesti merkittäviä myönteisiä ilmastovaikutuksia.

Konkreettisia avustuksella tuettavia hankkeita voivat olla ojituksen kuivuneiden soiden ennallistaminen ojia tukkimalla vedenpinnantason nostamiseksi. Metsien luonnonhoitotöillä voidaan palauttaa metsien luontaisia rakennepiirteitä esimerkiksi lisäämällä lehtipuiden ja lehtopensaiden kasvutilaa kuusettuneissa lehdossa. Perinnebiotooppien hoitaminen auttaa niissä elävää runsasta uhanalaista lajistoa. Kunnostamalla rehevöityneitä ja umpeenkasvaneita kosteikkoja ja lintuvesiä on välttämätöntä useiden uhanalaisten ranta- ja vesilintujemme suojelemiseksi.

Avustuksen vaikuttavuutta voidaan lisätä sillä, että avustusta voitaisiin kohdentaa luonnonsuojelulain 13 §:ssä tarkoitetun kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian alueellisen toimeenpanosuunnitelman toimeenpanoon sekä myös EU:n ennallistamisasetuksen ja kansallisen ennallistamissuunnitelman mukaisiin toimiin toteuttamiseen osana Helmi-elinympäristöohjelman toteutusta.

Kumottavaksi ehdotetun asetuksen nojalla on vuosina 2020–2025 toteutetuilla avustushauilla toteutettu yli 90 luonnonhoitohanketta, joiden toimenpiteet ovat kohdistuneet yli 4300 hehtaarin alaan. Jatkossa ehdotetulla avustuksella saavutettavat tulokset lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien tilan kohentamiseksi ovat riippuvaisia käytettävissä olevista resursseista, jotka ovat ympäristöministeriön hallinnonalalla alenevat. Tukiohjelman tulosindikaattorit perustuvat Helmi-elinympäristöohjelman ja sen toimenpiteiden seurantaan. Helmi-ohjelman toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain ja ohjelman vaikuttavuudesta tehdään väli- ja loppuarvioinnit 2027 ja 2031. Lisäksi tukiohjelman vaikuttavuudesta voidaan tehdä erillinen arviointi useamman hakukierroksen jälkeen.

Ehdotettu asetus parantaisi säädöspohjaa maisemaan liittyvien erityisten arvojen hoitamiseksi maisemanhoitoalueilla. Asetus parantaisi myös avustuksen kohdentamista esimerkiksi tiettyinä vuosina tiettyihin valtakunnallisiin teemoihin sekä tukisi hoito- sekä kunnostustöiden jatkuvuutta.

Luonnon monimuotoisuuden tutkimus- ja kehittämishankkeilla tuotettaisiin lajeja ja luontotyyppejä koskevaa tutkimustietoa, jolla voidaan luoda perusta luonnon monimuotoisuuden muutosten havaitsemiselle, uhanalaisuusarvioinneille ja siten monille luonnon monimuotoisuuden suojelutoimenpiteiden kohdentamiselle. Suomi on sitoutunut YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (CBD) tavoitteisiin sekä lajeja ja niiden elinympäristöjen suojelua koskevien kansainvälisten ympäristösopimusten (CMS, AEWA, Ramsar) tavoitteisiin ja toimeenpanoon. Ympäristöministeriön johdolla tapahtuvat EU:n luontodirektiivin ja

lintudirektiivin toimeenpanoa koskevat raportoinnit sekä EU:n biodiversiteettistrategian toimeenpano edellyttävät niin ikään hyvää tietopohjaa luonnon monimuotoisuudesta.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Asetus ei aiheuttaisi merkittäviä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia valtionapuviranomaisena toimivissa elinvoimakeskuksissa ja maksatustehtäviä hoitavassa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa. Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin voimassa olevan elinympäristöjen kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021–2030 myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen kumoamisesta. Ehdotettavassa asetuksessa ei esitettäisi muutoksia edellä mainitun kumottavan asetuksen mukaisiin valtionapuviranomaisen ja maksatustehtäviin. Lisäksi avustuksia myönnettäisiin jatkossakin valtion talousarvioesityksen puitteissa. Koska kehyskaudella 2026–2029 ympäristöministeriön hallinnonalan määrärahojen kokonaistaso on aleneva, asetuksen nojalla myönnettävien avustusten määrä ei tulisi merkittävästi lisääntymään lähivuosina. Siten avustettavien hankkeiden ja toimenpiteiden taso arvioidaan säilyvän nykyisellä tasolla.

Valtionapuviranomaisen tehtävien keskittämiseksi kahteen elinvoimakeskukseen voidaan katsoa olevan kustannustehokkuuden sekä avustuksen myöntämisen yhdenvertaisuuden kannalta hyvät perusteet.

Ehdotettavalla asetuksella kumottavaksi tarkoitettua asetuksen kustannusarvio on sisältänyt vuosittain yhteensä noin 2 henkilötyövuotta Uudenmaan ELY-keskukseen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen kyseisen avustuksen toimeenpanemiseksi. Tehtävä laajenisi ainoastaan siltä osin, että tehtävä kattaisi myös luonnon monimuotoisuuden tutkimus ja kehitystyö -avustuksen valtionapuviranomaisesta tehtävät. Siten uusi asetus ei merkittävästi lisäisi Uudenmaan elinvoimakeskuksen valtionapuviranomaisen tehtäviä. Tehtävän hoitamista varten ympäristöministeriö voisi tarvittaessa osoittaa lisävoimavaroja elinvoimakeskukselle valtion talousarvioon esitettyjen määrärahojen puitteissa.

Lapin elinvoimakeskus myöntää tällä hetkellä ympäristöministeriön osoittamaa määrärahaa oman alueensa valtakunnallisten maisemanhoitoalueiden hoidon edistämiseen. Lapin elinvoimakeskukselle säädettäisiin asetustasolla tehtävä toimia valtionapuviranomaisena, kun avustusta myönnettäisiin luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Uuden asetuksen myötä tehtävä muuttuisi valtakunnalliseksi ja se kattaisi myös maakunnalliset maisemanhoitoalueet sekä kaikki valtionapuviranomaiselta vaadittavat hallinnolliset tehtävät. Ottaen huomioon luonnon- ja kulttuurimaiseman hoito -avustukseen käytettävissä olevan määrärahan vähäisyys, muutoksen ei voida katsoa olevan kuitenkaan merkittävä.

Jatkossa Uudenmaan ja Lapin elinvoimakeskuksille kuuluisivat avustus-, korvaus- ja tukipäätöksen valvonta sekä valvonta, johon vaaditaan luonnonsuojelun ja maisemanhoidon erityisasiantuntemusta. Elinvoimakeskusten valvontatehtävän merkitys korostuisi tilanteissa, joissa avustus-, korvaus- ja tukipäätöksen tavoitteet eivät toteudu. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen valvonta tapahtuisi pääasiassa avustusten maksatuksen yhteydessä jälkivalvontana, joka kohdistuisi käytännössä maksatukseen liittyviin teknisiin seikkoihin, esimerkiksi tositteiden asianmukaisuuteen. Elinvoimakeskus hallinnoisi avustujajärjestelmää, vastaisi avustushakujen kuuluttamisesta, arvioisi hakemukset, tekisi avustuspäätökset ja valvoisi hankkeiden edistymistä ja päätöksenmukaisuutta.

Muiden elinvoimakeskusten osalta hankehakemusten arviointi, hakijoiden neuvonta ja hankkeisiin mahdollisesti liittyvät poikkeuslupakäsittelyt ovat olleet määrältään vähäisiä ja ne on hoidettu Helmi-ohjelman

toimeenpanoon ohjatuilla voimavaroilla. Ehdotetun asetuksen johdosta jatkossa muiden elinvoimakeskusten tehtävät vähenisivät siltä osin kuin Lapin elinvoimakeskukseen keskitettäisiin luonnon- ja kulttuurimaiseman hoito -avustuksen valtionapuviranomaisen tehtävät.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotettu avustus luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman hoidon edistämiseen laajentaisi luonnonhoitohankkeiden toimijajoukkoa merkittävästi nykyisestäään, minkä seurauksena myönnettävä valtionavustus tukisi ympäristöperusoikeuden toteutumista ja kaikkien mahdollisuutta edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kulttuuriympäristön hoitoa. Avustuksen kohteena olevat hankkeet vahvistaisivat kansalaisyhteiskuntaa kansalaisten omaehtoisen toiminnan ja oman lähiluonnon ja kulttuurimaiseman hoidon osallistumismahdollisuuksien kautta sekä kehittäisi luonnonhoito-, ennallistamis- ja kulttuuriympäristön hoitotöiden valmiuksia eri sektoreilla. Avustettavat hankkeet lisäksi myös luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä. Järjestöille, yhdistyksille, kunnille ja yrityksille myönnettävä avustus tukisi niiden asemaa ja toimintamahdollisuuksia sekä lisäksi osaamista, kokemusta, yhteistyötä ja resursseja luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristöä turvaavissa töissä.

Ehdotettu avustus luonnon- ja kulttuurimaiseman hoitoon tukisi yhteisöllistä maisemanhoitoa maisemanhoitoalueilla.

Elinympäristöjen ennallistaminen ja hoito sekä luonnon- tai kulttuurimaiseman hoito edistäisivät kohteiden virkistys- ja luontoharrastuskäyttöä, mikä tukisi luonnosta saatavia hyvinvointivaikutuksia. Kunnostetuille ja hoidetuille kohteilla on myös potentiaalia opetuskäytössä ja luontomatkaileualalla.

5. Lausuntopalaute

Täydentyy myöhemmin.

6. Säännöskohtaiset perustelut

1 luku Yleiset säännökset

1 § Soveltamisala. Pykälä sisältäisi soveltamisalasäännöksen.

Soveltamisalasäännöksen mukaan asetuksessa säädettäisiin luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen myönnettävästä valtionavustuksesta. Laissa säädettäisiin niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatettaisiin myönnettäessä valtion talousarvioon otetuista määrärahoista avustusta hankkeisiin ja toimenpiteisiin luonnon monimuotoisuuden suojelun, luonnon- ja kulttuurimaiseman hoidon sekä luonnon monimuotoisuuden tutkimuksen ja kehitystyön edistämiseksi.

Avustukset olisivat harkinnanvaraisia ja avustusta myönnetään vuosittain käytettävissä olevan myöntämisvaltuuden ja määrärahojen puitteissa. Niitä myönnettäessä arvioitaisiin kuinka avustettava toiminta tai hanke edistää avustukselle asetettuja tavoitteita. Valtionapuviranomainen voisi käytettävissä olevien määrärahojen ja harkinnan puitteissa toteuttaa avustushaut määrävuosin ja teemakohtaisesti. Valtiontukisäännöistä johtuen uusi tukijärjestelmä olisi määräaikainen ja se olisi voimassa seitsemän vuotta.

Pykälän 2 momentin mukaan avustuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät valtion omistamat ja hallinnoimat alueet.

2 § Määritelmät. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi asetuksen soveltamisen kannalta keskeisistä käsitteistä.

Pykälän 1 kohdan mukaan asetuksen soveltamisessa *elinympäristöillä* tarkoitettaisiin soita, metsiä, perinnebiotooppeja, lintuvesiä ja -kosteikoita, pienvesiä ja rantaluontokohteita sekä uuselinympäristöjä, joille on kehittynyt arvokas lajisto. Luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (2018) mukaan noin neljästä sadasta arvioidusta luontotyypistä lähes puolet on arvioitu uhanalaisiksi. Tämän vuoksi asetuksen soveltamisalaan kuuluvat laajasti erilaiset luonnonhoitotöistä hyötyvät elinympäristöt ja luontotyypit.

Pykälän 2 kohdan mukaan hankkeella tarkoitettaisiin sekä yksittäisiä luonnonhoidon toimenpiteitä, joita voivat toteuttaa yksittäiset maanomistajat, että laajempia luonnonhoitohankkeita, joiden laajuus voi vaihdella, ja niitä voivat toteuttaa organisoidusti useat hanketoimijat.

Pykälän 3 kohdan mukaan *luonnonhoidolla* tarkoitettaisiin luontotyyppin tai eliölajin elinympäristön laadun ylläpitämiseen, palauttamiseen tai parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Luonnonhoitoon kuluvat ennallistaminen ja kunnostaminen. Ennallistamisella tarkoitettaisiin kertaluonteisia toimia, joiden tarkoituksena on nopeuttaa ihmisen muokkaaman, heikentyneen luontotyyppin tai eliölajin elinympäristön palautumista lähemmäksi luonnontilaa. Kunnostamisella tarkoitettaisiin luontotyyppin tai eliölajin heikentyneen elinympäristön luonnonarvojen ja rakenteen parantamiseen tähtääviä, kertaluonteisia tai useamman vuoden välein toistettavia toimia.

Pykälän 3 kohdan mukaan *lintuvesillä* tarkoitettaisiin luontaisesti reheviä matalia järviä, lampia ja järven- ja merenlahtia, jotka ovat linnuille tärkeitä elinympäristöjä sekä tärkeitä muutonaikaisia levähdys- ja ruokailualueita. Rehevät lintuvedet kasvavat ajan myötä umpeen ilman hoitoa ja kunnostusta, minkä seurauksena niiden linnusto taantuu. Elinympäristöjen heikentymistä lintuvesillä voidaan torjua kunnostus- ja hoitotoimilla, joita voivat olla esimerkiksi raivaus, ruoppaus, niitto, laidunnus, vedenpinnan nosto, vieraspetojen pyynti ja hoitokalastus.

Pykälän 4 kohdan mukaan *kosteikolla* tarkoitettaisiin maa-alueen ja avoveden väliin sijoittuvia vettyneitä, matalia, runsasravinteisia ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä luonnonelinympäristöjä. Kosteikkoihin ei kuitenkaan luettaisi rakennettuja tai rakennettavia kosteikkoja, joiden tarkoituksena on esimerkiksi hulevesien hallinta, muutoin kuin silloin, kun näihin kohdistuvilla toimenpiteillä parannettaisiin muun arvokkaan Helmi-elinympäristön tilaa tai jos rakennetulle kosteikoille on jo muodostunut erityisiä linnustoarvoja.

Pykälän 5 kohdan mukaan perinnebiotoopilla tarkoitettaisiin perinteisen karjatalouden niitto- ja laidunkäytäntöjen muovaamia luontotyypppejä, joille on kehittynyt niille ominainen, monimuotoinen eliölajisto sekä elinympäristöjä, joille on muulla tavoin kehittynyt vastaava eliölajisto. Ne voivat olla kasvillisuudeltaan avoimia, puoliavoimia tai puustoisia alueita, ja niiden luontoarvojen säilyminen edellyttää säännöllisiä kunnostus- ja hoitotoimenpiteitä. Luonnonarvojen lisäksi perinnebiotooppeihin liittyy usein kulttuuriperintöarvoja.

Pykälän 6 kohdan mukaan pienvesiä olisivat purot ja norot, lähteet, lähteiköt ja tihkupinnat, fladat ja kluuvijärvet sekä näiden esiasteet sekä pienet, monimuotoisuudeltaan arvokkaat lammet. Fladalla tarkoitetaan maankohoamisen seurauksena merestä irtikuroutuvaa, matalaa murtovesiallasta, jolla on kapea

yhteys avomereen. Se on kehitysvaihe, joka muuttuu lopulta täysin eristyneeksi kluuvijärveksi. Fladat ja kluuvijärvet ovat tyypillisiä pohjoisen Itämeren rannikoilla.

Pykälän 7 kohta sisältäisi rantaluontokohteen määritelmän. Rannat ovat maa- ja vesiekosysteemien välisiä vaihtumisvyöhykkeitä. Ne ovat tärkeitä biologisen monimuotoisuuden kannalta, sillä niillä muun muassa elää runsaasti rannoille erikoistunutta lajistoa. Suomessa rantojen merkitys on erityisen suuri vesistöjen suuren määrän vuoksi. Rantaluontokohteiden kunnostustoimenpiteillä on mahdollista vaikuttaa arvokkaan lajiston tai luontotyyppien suojelutason parantamiseen.

Pykälän 8 kohta sisältäisi uuselinympäristöjen määritelmän. Tässä asetuksessa uuselinympäristöllä tarkoitettaisiin ihmisen voimakkaasti muokkaamia elinympäristöjä, joille on kehittynyt arvokas perinnebiotooppien tai paahdealueiden eliölajisto, kuten esimerkiksi ratapihat, pientareet, lentokentät ja maa-ainesten ottamisalueet. Luontaisella kehityksellä tarkoitettaisiin eliölajien leviämistä alueelle omin avuin, ilman ihmisen tietoista myötävaikutusta. Asetuksen tarkoittamiksi uuselinympäristöiksi ei siten katsottaisi esimerkiksi siemenkylvöin perustettuja niittyjä.

Pykälän 9 kohdassa määriteltäisiin kulttuurimaiseman käsite. Asetuksessa kulttuurimaisemalla tarkoitettaisiin maisemaa, jonka syntymiseen ihmisellä on ollut merkittävä vaikutus. Kulttuurimaisemalle on ominaista, että se on syntynyt ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta ja se koostuu kokonaisuudesta, johon voi sisältyä rakennettua ympäristöä, arkeologista perintöä ja perinnebiotoopeja.

3 § Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin avustukseen sovellettavista valtiontukisäännöistä. Kumottavassa asetuksessa ei ole vastaavaa pykälää, koska avustusta on myönnetty muuhun kuin taloudelliseen toimintaan, eikä Euroopan unionin valtiontukisäännöt ole siten tulleet sovellettavaksi.

Jos avustusta myönnetään taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle tai muulle yhteisölle, sovellettaisiin Euroopan unionin valtiontukea koskevia säädöksiä. Sovellettavaksi tulisivat Euroopan unionin sektorikohtaiset säädökset, joita olisivat komission asetus (EU) N:o 651/2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (*yleinen ryhmäpoikkeusasetus*) ja komission asetus (EU) 2022/2472, tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (*maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus*).

Valtiontukea myönnettävän avustuksen myöntämisen erityisistä edellytyksistä säädetään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 63 artiklassa, jota sovellettaisiin ehdotetun asetuksen 2 luvun mukaisiin luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen myönnettäviin avustuksiin. Vastaavasti maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklaa sovellettaisiin ehdotetun asetuksen 2 luvussa säädettyyn luonnon- ja kulttuurimaisemanhoidon edistämiseen sekä maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklaa 3 luvussa säädettyyn luonnon monimuotoisuuden tutkimus ja kehitystyöhön myönnettäviin avustuksiin. Artikloissa säädetään tarkemmin toimialakohtaisista tuen myöntämisen edellytyksistä, tukikelpoisista kustannuksista ja tuki-intensiteetistä.

4 § Valtiontukea myönnettävän avustuksen edellytykset. Pykälässä säädettäisiin yleisen sekä maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisista avustuksen edellytyksistä.

Valtiontukea myönnettävän avustuksen myöntämisen yleisenä edellytyksenä olisi, että avustus täyttää mainittujen asetusten yleiset edellytykset. Pykälän 1 momentti 1 kohta sisältäisi yleisen

ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 5 kohdan sekä maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 5 kohdan mukaisen säännöksen siitä, että elinvoimakeskus ei saa myöntää tukea vaikeuksissa olevalle yritykselle. Säännös olisi tarpeen EU:n vaatimusten täyttämiseksi. Pykälässä tarkoitetulla vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 32 kohdan sekä maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 59 kohdan määritelmän mukaista yritystä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan avustusta ei saa myöntää eikä myönnettyä avustusta antaa, jos avustuksen hakija ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä. Kyseisen säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa tarvittaessa yhteisösäännösten edellyttämä tukien takaisinperiminen. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 a kohdan sekä maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan kohdan 4 a kohdan vaatimus, jonka mukaan asetusta ei sovelleta tukijärjestelmiin, joissa ei nimenomaisesti suljeta pois yksittäisen tuen maksamista yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa saman jäsenvaltion myöntämä tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi. Jäljempänä 21 §:ssä säädettäisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen velvollisuudesta ja niistä perusteista, joilla Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen olisi keskeytettävä avustuksen maksatus sekä periä takaisin jo maksettu avustus.

5 § Julkaisemis-, ilmoitus- ja säilytysvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin tietyistä EU:n valtioneuvoston päätösten mukaisista julkaisemis-, ilmoitus- ja säilytysvelvollisuuksista.

Valtionapuviranomaisen on pyydyttävä toimittava työ- ja elinkeinoministeriölle yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen sekä maa- ja metsätalousministeriölle maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 11 artikloissa tarkoitettua tietoa edellä mainittujen asetusten liitteiden III mukaisella tavalla. Lisäksi valtionapuviranomaisen on säilytettävä tukemiseen liittyvä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen sekä maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 13 artikloissa tarkoitettua asiakirja-aineistoa kymmenen vuoden ajan siitä päivästä alkaen, jolloin tapauskohtainen tuki myönnettiin tai jolloin ohjelman viimeinen tuki myönnettiin.

Säilytysvelvollisuus on määrätty sen varmistamiseksi, että komissio voi valvoa asetuksen nojalla ilmoitusvaatimuksesta vapautettua tukea. Säilytysvelvollisuus sisältää yksityiskohtaisen asiakirja-aineiston, joka sisältää tarvittavat tiedot ja asiakirjatodisteet, joiden perusteella voidaan vahvistaa, että kaikki tässä asetuksessa säädetty edellytykset täyttyvät.

EU:n valtiontukeen sovellettavat säädökset ovat määräajan voimassa. Säädösten uudistamisen myötä voi olla tarpeen sopeuttaa myös tämän kansallisen asetuksen sisältöä muuttuneeseen EU:n valtioneuvoston päätöseen.

2 Luku Avustus luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman hoidon edistämiseen

6 § Avustettavat hankkeet. Pykälässä ehdotetaan säädettävän avustuksella tuettavista, luonnonsuojelulain 20:ssä tarkoitetuista luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämisen hankkeista ja toimenpiteistä.

Avustusta myönnettäisiin 2 §:ssä määriteltyjen elinympäristöjen luonnonhoitohankkeisiin. Pykälä sisältäisi luettelon niistä elinympäristöistä, joilla voidaan tavata erityisesti huomioitavia luonnonarvoja esimerkiksi uhanalaisuutensa vuoksi tai erilaisten säädösten perusteella ja joihin luonnonhoitotyöt tulisi kohdentaa.

Avustettavien hankkeiden ja toimenpiteiden oikealla kohdentamisella on erityistä merkitystä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin avustuksen myöntämisestä luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen tai uhanalaisten sekä erityisesti suojeltavien lajien sekä yhteisön tärkeinä pitämien lajien elinympäristöjen luonnonhoitotoimiin. Yhteisön tärkeinä pitämät lajit ja lajikohtaiset suojeluvälitteet tarkennetaan luontodirektiivin liitteillä II, IV ja V, joista merkityksellisimmät ovat liitteet II ja IV. Yhteisön tärkeinä pitämät luontotyypit tarkennetaan luontodirektiivin liitteessä I.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin avustuksen myöntämisestä luonnonhoitotoihin, jotka kohdistuisivat uhanalaisiin, luonnonsuojelulain tarkoittamiin suojeltuihin ja tiukasti suojeltuihin sekä vesilain tarkoittamiin suojeltuihin luontotyypeihin.

Momentin 3 kohdan mukaan avustusta voitaisiin myöntää muiden kuin 1–2 kohdassa mainittujen huomionarvoisten lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien luonnonhoitoon. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi sellaisten lajin esiintymät, jotka ovat niukkoja ja vaarassa taantua rakentamisen tai muun ympäristömuutoksen takia.

Momentin 4 kohdan mukaan avustusta voitaisiin myöntää lisäksi 1–3 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ilmastomuutokseen sopeutumisen tukemiseen.

Momentin 5 kohdan mukaan avustusta voitaisiin myöntää luonnon- ja kulttuurimaiseman kunnostamiseen ja hoitamiseen valtakunnallisilla ja maakunnallisilla maisemanhoitoalueilla. Valtakunnallisilla ja maakunnallisilla maisemanhoitoalueilla tarkoitettaisiin luonnonsuojelulain 91 §:ssä säädettyjä alueita. Säännöksen mukaan luonnon- tai kulttuurimaiseman kauneuden, historiallisten ominaispiirteiden tai maisemaan liittyvien muiden erityisten arvojen suojelemiseksi ja hoitamiseksi voidaan perustaa valtakunnallinen tai maakunnallinen maisemanhoitoalue. Maisemanhoitoalueet täydentävät luonnonsuojelualueiden verkostoa ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen myötä syntyneiden kulttuurimaisemien osalta. Maisemanhoitoalueiden ylläpito edellyttää jatkuvaa maisemanhoitoa, joka perustuu elinkeinotoiminnan ja asutuksen jatkuvuuteen sekä erillisiin toimenpiteisiin, kuten esimerkiksi perinnebiotooppien hoitoon ja perinteisen rakennuskannan kunnostukseen ja ylläpitoon. Maisemanhoitoalueiden ylläpito voi käsittää myös erilaisten rakenteiden kunnostamista ja rakentamista. Tällaisia rakenteita voisivat olla perinnebiotooppien tai kulttuurimaiseman laiduntamisen mahdollistamiseksi rakennettavat laidunaidat. Myönnettävän avustuksen tarkoituksena olisi mahdollistaa maisemanhoitoalueiden paikallisten ominaispiirteiden kunnostaminen ja hoidon jatkuvuus.

Momentin 6 kohdan mukaan avustusta voitaisiin myöntää toteutettavien hankkeiden ja toimenpiteiden edellyttämiin inventointeihin ja suunnitelmiin. Inventointitiedolla voidaan lisäksi tuottaa tietoa hankkeen ja toimenpiteiden seurantaan varten.

Momentin 7 kohdan nojalla avustusta voitaisiin lisäksi myöntää uhanalaisten luontotyyppien ja eliölajien elinympäristöjen säilyttämiseen perustellusta syystä muulla kuin 1–7 kohdassa tarkoitetuilla tarpeellisilla tavoilla. Muita tarpeellisia tapoja voisivat olla käytännön hoitotoita tukevat informaatio-ohjaus ja viestinnän toimenpiteet, kuten menetelmien testaus, oppaat tai maastokoulutus. Näiden hankeosoiden tarkoituksena olisi hankkeen konkreettisista toimista saatujen kokemusten ja tulosten laajempi hyödyntäminen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta myöntää avustusta myös 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden ja toimenpiteiden yhdistelmiin. Esimerkiksi perinnebiotooppien kustannustehokas hoito voi edellyttää eläinten laidunnusta, joka puolestaan edellyttää laidunaitojen rakentamista. Hankkeiden seurannan

takia tietoa alueen luonnonarvoista tarvitaan ennen hoito-, kunnostus- tai ennallistamistoimenpiteitä sekä toimenpiteiden jälkeen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että avustettavat toimenpiteet tulisi kohdentaa hakijan omistamalle kiinteistölle tai toisen omistamalle kiinteistölle maanomistajan kirjallisella suostumuksella. Avustuksen hakijan velvollisuutena olisi esittää suostumus. Avustuksella toteutettavat hankkeet ja toimenpiteet ovat useimmiten luonteeltaan sellaisia, että ne eivät hyödytä maanomistajaa, vaan kohdistuvat elinympäristön kunnostukseen. Avustus myönnetään esimerkiksi yhdistykselle, joka hoitaa yksityisen maanomistajan alueella sijaitsevia pienialaisia ketoja taikka kunnostaa usean maanomistajan maiden läpi kulkevaa puroa soraistamalla pohjaa sopivaksi kaloille. Toimet ovat tyypillisesti sellaisia, joita maanomistajalla ei ole välttämättä intressiä itse toteuttaa tai ostaa, vaan niiden tarkoituksena on hyödyttää luonnon monimuotoisuutta maanomistajan suostumuksella.

7 § Avustuksen saajat. Pykälässä säädettäisiin niistä tahoista, joihin avustus kohdistetaan.

Pykälän mukaan avustusta luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseksi voitaisiin myöntää luonnollisille henkilöille, yrityksille ja muille yhteisöille lukuun ottamatta valtion kirjanpitoyksiköitä ja liikelaitoksia. Muina yhteisinä pidettäisiin esimerkiksi yhdistyksiä, säätiöitä, paliskuntia, yhteismetsää ja järjestäytyneitä osakaskuntia.

8 § Avustuksen myöntämisen perusteet. Pykälässä säädettäisiin avustuksen myöntämisen edellytysten arvioinnissa käytettävistä perusteista.

Pykälän 1 momentin mukaan avustuksen myöntäminen perustuisi kokonaisharkintaan, hankkeen vaikuttavuuteen ja kustannustehokkuuteen, laatuun ja toteuttamiskelpoisuuteen luontotyyppinen, eliölajien ja eliölajien elinympäristöjen säilymisen tai niiden tilan parantamisen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta. Vaikuttavuuden kannalta arvioidaan miten hankkeella ja hankkeen mukaisilla toimenpiteillä saavutetut monimuotoisuushyödyt turvataan hankkeen päätyttyä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kiellosta, jolla pyritäisiin estämään tilanne, jossa samaan hankkeeseen olisi myönnetty julkisista varoista maksettavaa muuta rahoitusta (ylikompensaatio). Avustusta voitaisiin kuitenkin myöntää samaan alueeseen kohdistuvaan toimenpiteeseen, jolle on myönnetty tukea esimerkiksi eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 5 §:n mukaiseen maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskevaa ympäristösopimuksen toimenpiteeseen tai metsätalouden määräaikaaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) mukaiseen metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja metsäluonnon hoidon toimenpiteeseen. Avustus ei kuitenkaan saisi kohdistua samalla alueella samanaikaisesti jo tuettuun toimenpiteeseen (esim. lehtojen hoito).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi kiellosta myöntää avustusta tilanteessa, jossa yksityisellä luonnonsuojelualueen hoidon yhteydessä puunmyyntituloja kertyisi vähintään hyväksyttävien kustannusten suuruiset tulot. Kiellon tarkoituksena olisi estää maanomistajan saama, yksityisestä luonnonsuojelualueesta maksetun korvauksen ja avustettavassa hankkeessa syntyvien puunmyyntitulojen päällekkäisyys (ylikompensaatiokiello).

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin velvoitteesta varmistaa ekologisen vaikuttavuuden ja valtion talouden kannalta, ettei avustettavassa hankkeessa saavutettuja tavoitteita ja hyötyjä aktiivisesti heikennetä kymmenen vuoden aikana. Säilyttämisvelvoite ei kuitenkaan tarkoittaisi alueen aktiivista hoitamista vaaditun kymmenen vuoden ajan.

9 § Avustuksen hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin valtionavustukseen oikeuttavista hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustettavassa hankkeessa voisi syntyä kustannuksia vain hankkeen toteuttamisen aikana siitä lähtien, kun elinvoimakeskus olisi tehnyt hanketta koskevan valtionavustuspäätöksen.

Kustannusten syntymisen perustelut esitettäisiin hankesuunnitelmassa, jonka sisältövaatimuksista säädettäisiin asetuksen 18 §:ssä.

Pykälän 1 momentti sisältäisi luettelon niistä välttämättömistä ja kohtuullisista kustannuksista, joihin avustusta voitaisiin myöntää. Hyväksyttäviä kustannuksia olisivat 1 momentin 1 kohdan mukaan kohtuulliset henkilöstökustannukset eli palkat ja palkkiot. Hankkeen hyväksyttäviä kustannuksia olisivat momentin 2 kohdan mukaan välittömästi hankkeen toteuttamiseen liittyvät hankintakustannukset. Nämä voisivat hankkeesta riippuen olla ostopalveluista, laitteista ja tarvikkeista aiheutuvia kustannuksia. Myös hankkeeseen kiinteästi kuuluvat inventointeihin, suunnitelmiin ja hankkeen aikana tapahtuvaan vaikutusten seurantaan liittyvät kustannukset olisivat momentin 3 kohdan mukaisesti hankkeen hyväksyttäviä kustannuksia silloin, kun myös konkreettiset hoitotyöt toteutettaisiin hankkeen aikana tai niille olisi varmistettu muu rahoitus ja aikataulu. Myös matkakustannukset olisivat 1 momentin 4 kohdan mukaan hyväksyttäviä kustannuksia. Momentin 5 kohdan mukaan avustusta voitaisiin myöntää myös muihin hankkeen toteuttamisen kustannuksiin. Näitä voisivat olla hankkeesta riippuen esimerkiksi hankkeeseen liittyvät keskeiset viestinnän ja informaatio-ohjauksen kustannukset, merkittäviä luontoarvoja suojaavien rakenteiden kustannukset, hankkeen toteuttamiseen keskeisesti liittyvät koulutuskustannukset tai esimerkiksi arvonalisäverokustannukset, mikäli arvonalisävero jäisi avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi. Kunnille myönnettyissä avustuksissa hyväksyttäisiin vain arvonalisäverottomat kustannukset.

10 § Avustuksen enimmäismäärä. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin avustuksen enimmäismäärästä.

Pykälän 1 momentin mukaan avustus myönnettäisiin prosenttiosuutena tuettavan hankkeen hyväksytyistä kustannuksista.

Pykälän 2 momentin mukaan muuhun kuin taloudelliseen toimintaan myönnettävän avustuksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista voisi olla enintään 90 prosenttia. Perusteena 90 prosentin tuki-intensiteetille on valtionavustuslain 6 §, jonka mukaan valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää.

Myönnettäessä avustusta taloudelliseen toimintaan avustuksen enimmäismäärä määräytyisi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 63 artiklan 7 b kohdan sekä maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan 5 kohdan mukaan. Kun kyse olisi elinympäristöjen luonnonhoidon tukemisesta yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan, tällöin myönnettävän avustuksen osuus hyväksyttävistä avustuskelpoisista kustannuksista voisi olla enintään 70 prosenttia. Kun kyse olisi maa- ja valtakunnallisten maisemanhoitoalueiden hoitoon tarkoitetusta avustuksesta, asetusehdotuksen mukaan tukea voitaisiin myöntää luonnonhoidon tukemiseen tarkoitetun avustuksen kanssa yhdenvertaisesti 70 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

Muuhun kuin taloudelliseen toimintaan myönnettävän avustuksen suurempi enimmäismäärän tarkoituksena on tukea pienten toimijoiden mahdollisuutta osallistua luonnonhoitohankkeiden toteuttamiseen.

11 § Hankkeesta saadut puunmyyntitulot. Pykälässä säädettäisiin hankkeessa syntyvien tulojen vaikutuksesta avustuksella rahoitettavien hankkeiden hyväksytyihin kustannuksiin, valtionavustuksen määrään ja käyttöön.

Pykälän 1 momentin mukaan avustettavassa toiminnassa tai hankkeessa kertyvät tulot otettaisiin vähennyksenä huomioon määriteltäessä avustuksella rahoitettavia kustannuksia. Avustuksella rahoitettavan luonnonhoitohankkeen yhteydessä voi syntyä puunmyyntituloja. Puunmyyntitulolla tarkoitettaisiin sellaista hankkeen toteuttamisaikana syntyvää vastikkeellista tuloa, joka saadaan kerrytettyä hankkeeseen suoraan liittyvällä toiminnalla tai hankkeen raportoiduilla kustannuksilla.

Ehdotetun asetuksen nojalla myönnetty valtionavustus voisi kohdistua esimerkiksi yksityiseen luonnonsuojelualueeseen, jonka maanomistajalle on suojelun yhteydessä maksettu korvaus alueen metsätaloustyön estymisen perusteella. Siten voisi syntyä tilanne, että ehdotetun asetuksen nojalla maksettaisiin valtionvaroista yksityisen suojelualueen korvauksen kanssa päällekkäistä avustusta. Päällekkäisyyden estämiseksi ehdotetun 11 §:n 1 momentin mukaan suojelualueen hakkuista saatavat puunmyyntitulot tulisi kokonaisuudessaan sisällyttää hankkeen kustannuslaskelmaan. Puunmyyntituloilla hankkeessa tehtävien hoitotoimien tulisi ensisijaisesti kohdistua samaan alueeseen kuin tuloja aiheuttavat hakkuutkin, mutta tuloilla voitaisiin kattaa myös muiden hankkeessa mukana olevin kohteiden hoitotoimia.

Vaihtoehtoisesti tulot voitaisiin lisätä kustannuslaskelmaan ja kohdentaa hyväksytyn hankesuunnitelman mukaisesti kohteen luonnonhoitotoihin. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että puunmyyntistä saadut tulot eivät vähentäisi hankkeen rahoitustarvetta, vaan ne käytettäisiin kokonaisuudessaan luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen toteuttamalla kohteen luonnonhoitotoita. Tällöin puunmyyntitulot kasvattaisivat hankkeen kokonaisresursseja ja mahdollistaisivat alkuperäistä suunnitelmaa laajemman toimenpidetason toteuttamisen ja hankealueen. Lisärahoituksen avulla voitaisiin esimerkiksi toteuttaa enemmän ja laajemmalla alueella ennallistamis-, hoito- tai kunnostustoimia, laajentaa toimenpiteiden kohdealaa tai parantaa niiden laatua ja vaikuttavuutta. Näin puunmyyntistä syntyvä taloudellinen hyöty kohdistuisi suoraan luonnonarvojen vahvistamiseen hankekohteella.

Pykälän mukaan merkittävillä puunmyyntituloilla tarkoitettaisiin kotitarvehakkuista suurempia puunmyyntituloja, jonka arvoksi katsottaisiin noin 3 000 euroa.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin siitä, ettei avustusta myönnettäisi tilanteessa, jossa puun myyntituloista kertyisi vähintään hyväksyttävien kustannusten suuruiset tulot. Valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan valtionavustuksen myöntämisen yleisenä edellytyksenä on, että valtionavustuksen myöntäminen on tarpeellista valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Valtionavustus on tarpeellinen, jos kyseistä toimintaa tai hanketta ei voitaisi toteuttaa lainkaan ilman valtionavustuksen myöntämistä. Ehdotetun asetuksen nojalla toteutettavat luonnonhoitotyöt voitaisiin toteuttaa ilman valtionavustuksen myöntämistä rahoittamalla ne hankkeessa saaduilla puunmyyntituloilla. Siten valtionavustusta ei voitaisi tällaisessa tilanteessa myöntää lainkaan. Suunnitelma puunmyyntituloilla rahoitettavista luonnonhoitotoista olisi mahdollinen, mikäli tulot kohdistuisivat täysimääräisesti hankesuunnitelmassa esitetyille kohteille ja suunnitelmaan olisi hankittu elinvoimakituksen hyväksyntä sekä muut mahdollisesti tarvittavat luvat.

Ehdotetun asetuksen 18 §:n mukaan hakemuksen sisältövaatimuksiin kuuluisi tieto valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta saamien tulojen sekä saajan muiden tulojen vaikutuksesta valtionavustuksen määrään ja käyttöön.

12 § § Hankkeen ulkopuolinen rahoitus. Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta hyväksyä hankkeen ulkopuolinen yksityinen rahoitus osaksi omarahoitusosuutta.

Pykälän tarkoituksena olisi mahdollistaa yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksien ja yhteistyön rakentuminen. Pykälän tarkoittamalla hankkeen ulkopuolisella rahoituksella tarkoitettaisiin avustettavaan hankkeeseen saatua yksityistä vastikkeetonta rahoitusta, jonka seurauksena avustuksen saajan edellytetään käyttävän tavanomaista osuutta vähemmän omaa rahaa avustettavassa toiminnassa tai hankkeessa syntyviin kustannuksiin.

3 luku Avustus luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön

13 § Avustettavat hankkeet. Pykälä sisältäisi avustettavia tutkimus ja kehitystyö -hankkeita koskevan säännöksen.

Avustettavien hankkeiden tulisi olla tutkimus- ja kehittämishankkeita, joilla tavoitellaan uutta tietoa ja uusia tuloksia. Pelkkä olemassa olevan tiedon soveltaminen uusien tuotteiden tai prosessien kehittämiseksi ei olisi asetuksen 14 §:n mukaisia avustettavia hankkeita. Avustettavien hankkeiden tuottama tieto ja tulokset tulisi lisäksi olla tuloksiltaan siirrettävissä olevaa ja/tai yleistettävää ja eduksi luettaisiin myös hankkeiden kytkentä muuhun tutkimustoimintaan. Hankkeet voisivat koskea laajasti Suomen lajistoa ja luontotyyppejä, pois lukien riista- ja kalalajit sekä vieraslajit. Avustettavat luonnon monimuotoisuuden tutkimuksen ja kehitystyön hankkeita voisivat olla esimerkiksi ympäristön tilan seuranta- ja tiedonhallintahankkeet, joiden tarkoituksena on ympäristön tilan seurannan tutkimuksellinen kehittäminen ja vanhojen menetelmien olennainen parantaminen.

14 § Avustuksen saajat. Pykälässä ehdotetaan säädettävän tutkimus ja kehitystyö -avustuksen hakijasta.

Maa- ja metsätalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklan 5 kohdan mukaan avustus luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön voitaisiin myöntää suoraan tutkimus- ja/tai tiedonlevittämisorganisaatiolle. Asetuksen 50 kohdan mukaan tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatiolla tarkoitetaan sellaista yhteisöä sen oikeusasemasta tai rahoitustavasta riippumatta, jonka päätavoitteena on harjoittaa riippumattomasti perustutkimusta, teollista tutkimusta tai kokeellista kehittämistä tai levittää tällaisen toiminnan tuloksia laajasti koulutuksen, julkaisujen tai tietämyksensiirron kautta. Avustusta ei myönnettäisi yksityishenkilöille eikä valtion kirjanpitoyksiköille, kuten valtion tutkimuslaitoksille. Valtiokonttori pitää yllä listaa valtion kirjanpitoyksiköistä, virastoista ja laitoksista.

Valtionavustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin avustuksen saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehtoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa.

Hankkeella on oltava yksi päähakija, jolle avustuspäätös kohdistetaan. Päähakija vastaa avustettavasta hankkeesta kaikkien osapuolten puolesta ja huolehtii siitä, että hankkeen toteuttamisesta, avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja ehdoista on sovittu riittävällä tavalla.

15 § Avustuksen myöntämisen perusteet. Pykälässä säädettäisiin luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen ja kehitystyöhön tarkoitetun avustuksen myöntämisen edellytysten arvioinnissa käytettävistä perusteista.

Pykälän 1 momentin mukaan avustuksen myöntäminen tutkimukseen ja kehitystyöhön perustuisi kokonaisharkintaan ja arvioitiin tutkimuksen ja kehitystyön kustannustehokkuudesta, toteuttajien asiantuntijuudesta, resurssien riittävyydestä, sekä tulosten odotetusta vaikuttavuudesta, hyödynnettävyydestä ja laadusta. Harkinnassa otettaisiin huomioon myös se, miten tutkimuksella ja kehitystyöllä saavutetut hyödyt turvataan hankkeen päättyttyä.

Pykälän 2 momentissa säädetään maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeuksen 38 artiklan mukaisesti niistä tiedoista, joita ennen tuetun hankkeen aloituspäivää on julkisesti saatavilla olevalla verkkosivustolla julkaistava seuraavat tiedot kansallisella tai alueellisella tasolla. Julkaistavia tietoja olisivat tieto toteutettavasta hankkeesta, hankkeen tavoitteista, tulosten ennakoidusta julkaisupäivästä sekä hankkeen tulosten ennakoitu julkaisupaikka internetissä. Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeuksen 38 artiklan mukainen hankkeen ja tietojen julkaisuvelvoite kuuluu avustuksen hakijalle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ympäristöministeriölle mahdollisuus tarkentaa ja kohdistaa avustuksen myöntämisen perusteita erikseen kunkin avustushaun yhteydessä.

16 § Avustuksen hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin valtionavustukseen oikeuttavista hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustettavassa hankkeessa voisi syntyä kustannuksia hankkeen toteuttamisen aikana siitä lähtien, kun elinvoimakeskus olisi tehnyt hanketta koskevan valtionavustuspäätöksen. Kustannusten syntymisen perusteet esitetään hankesuunnitelmassa. Hyväksyttävistä kustannuksista säädetään maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklassa. Hyväksyttäviä kustannuksia olisivat 1 momentin 1 kohdan mukaan henkilöstökustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty avustettavassa tutkimuksessa tai kehitystyössä. Hankkeen hyväksyttäviä kustannuksia olisivat momentin 2 kohdan mukaan välineiden ja laitteiden kustannukset kuitenkin vain siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty edellä mainituissa hankkeissa. Momentin 3 kohdan mukaan hyväksytyjä kustannuksia olisivat ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten. Kohdan 4 mukaan muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan avustettavasta tutkimuksesta tai kehitystyöstä aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset kuuluisivat hankkeen hyväksytyihin kuluihin.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja välineitä ja laitteita ei käytetä avustettavan tutkimuksen tai kehitystyön tarpeisiin koko niiden käyttöikää, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklan 8 kohdan mukaisesti siitä, että tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaation on harjoittaessaan myös taloudellista

toimintaa, kyseisen taloudellisen toiminnan rahoituksesta, kustannuksista ja tuloista on pidettävä erillistä kirjanpitoa.

17 § Avustuksen enimmäismäärä. Pykälässä ehdotetaan säädettävän luonnon monimuotoisuuden hoidon tutkimuksen ja kehitystyön avustuksen enimmäismäärästä.

Pykälän 1 momentin mukaan avustuksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista voisi olla 70 prosenttia. Erityisen syyn perusteella avustus voisi olla 90 % hyväksytyistä kustannuksista. Erityisenä syynä voitaisiin pitää tuloksia, jotka tuottavat tai luovat edellytyksiä tuottaa merkittävästi uutta tietoa Suomen luonnon monimuotoisuuden tilasta ja kehityksestä.

4 luku Avustuksen hakemiseen ja myöntämiseen liittyvät menettelyt

18 § *Avustuksen hakeminen.* Pykälässä säädettäisiin avustuksen hakemisen sisältövaatimuksista, joita ovat avustuksen myöntämisen kannalta riittävät ja tarvittavat tiedot.

Säännös tarkentaisi valtionavustuslain 9 §:n mukaista valtionavustuksen hakemiseen liittyvää yleistä sääntelyä.

Pykälän 1 momentin mukaan elinvoimakeskukset voisivat avata käytettävissä olevien resurssien ja tarveharkinnan mukaan tietyin väliajoin avustushaun luonnon monimuotoisuuden ja/tai luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi sekä luonnon monimuotoisuuden tutkimuksen ja kehitystyön edistämiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin avustuksen kannustavasta vaikutuksesta yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 8 artiklan ja maa- ja metsätalouselämyksen ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan mukaisesti. Avustuksella katsottaisiin olevan kannustava vaikutus, jos tuensaaja on jättänyt avustusta koskevan kirjallisen hakemuksen ennen hanketta koskevien töiden tai toiminnan aloittamista. Siten yleinen lähtökohta olisi, että avustusta ei saa myöntää hankkeisiin, jotka ovat alkaneet jo ennen kirjallisen avustushakemuksen toimittamista. Esimerkiksi hanketta koskevan sopimuksen tai tilauksen tekeminen, hankinnan toimitus tai hankintaa koskeva maksu tai muu hankkeen toteuttamisesta peruuttamattoman tekevä sitoumus merkitsee hankkeen aloittamista. Hankkeen aloittamiseksi ei kuitenkaan katsottaisi hankkeen valmisteluun liittyviä toimenpiteitä, kuten suunnittelutyötä tai lupien hankintaa, hankkeen toteuttamisessa tarvittavan yhteistyön käynnistämistä tai suunnitteluun liittyviä yleiskuluja.

Pykälän 3 momentin mukaan avustushakemuksen olisi sisällettävä soveltuvin osin tiedot, jotka koskisivat hakijaa (nimi, osoite sekä tila- ja muut yhteystiedot, henkilötunnus tai mahdollinen yritys- ja yhteisötunnus). Hankesuunnitelmaan liitettävän selvityksen tulisi sisältää tiedot hankkeen ja toimenpiteiden taustasta, tavoitteista, käytettävistä menetelmistä, niiden toteutusaikataulusta ja hankkeen ja toimenpiteiden vaikutuksista sekä muista olennaisista avustettavien hankkeiden ja toimenpiteiden toteuttamiseen liittyvistä seikoista, kuten arvio siitä, miten toimet hyödyttäisivät asetuksella avustettaville hankkeille asetettuja tavoitteita ja tiedot viestinnästä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin hakijan selvittämisvelvollisuudesta. Hakijan tulisi antaa hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot mahdollisista samaan hankkeeseen tai toimenpiteeseen osoitetuista muista julkisista varoista myönnettyistä avustuksista tai tuista. Avustuksen hakijan aktiivisesta selvittämisvelvollisuudesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 10 §:ssä. Elinvoimakeskuksen on ennen tuen

myöntämistä varmistettava, että sillä on hallussaan asian käsittelyä varten tarvittavat ja pykälässä tarkoitetut tiedot.

Pykälän 5 momentin mukaan hakemukseen olisi liitettävä hankesuunnitelma, jonka liitteenä on esittävä kustannusarvio, rahoitusuunnitelma ja toteuttamisaikataulu.

Pykälän 6 momentin mukaan rahoitusuunnitelmassa olisi annettava arvio hankkeen tuloista sekä selvitys hankkeen ulkopuolisesta rahoituksesta. Kustannusten osalta hakemuksessa olisi ilmoitettava arvonlisäveron osuus kustannuksista, koska arvonlisäveronpalautukseen oikeutettu voi muuten saada ylikompensaatiota.

Pykälän 7 momentin mukaan, jos avustusta haetaan toisen omistamalla kiinteistöllä tehtävälle luonnonhoitohankkeelle tai tutkimus- ja kehittämishankkeelle maanomistajan kirjallisen suostumuksen nojalla, hakemukseen tulisi liittää kiinteistön omistajan kirjallinen suostumus hankkeen toteuttamiseen ja selvitys siitä, ettei maanvuokrasopimus estä hankkeen toteuttamista ja että maanvuokrasopimus on voimassa hankkeen toteutustajan.

19 § Avustuspäätös.

Säännöksellä täydennettäisiin valtionavustuslain 11 §:n sääntelyä avustuspäätöksen sisällöstä. Avustuspäätösten yhtenäistämiseksi elinvoimakeskusten tulisi laatia yhteinen toimintamalli päätösten valmistelumenettelystä ja sisällöstä.

20 § Avustuksen maksaminen, palauttaminen ja takaisinperintä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi avustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä.

Pykälän 1 momentin mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus maksaisi avustuksen hakemuksessa esitettyjen, toteutuneiden, hyväksyttävien kustannusten perusteella. Hankkeen hyväksyttävät palkkakustannukset tarkistettaisiin tulorekisteristä.

Pykälän 2 momentin mukaan avustuksen palauttamisessa sovellettaisiin valtionavustuslain 20 §:ää ja avustuksen takaisinperinnässä valtionavustuslain 21 §:ää. Valtionavustuslaki on harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskeva yleislaki. Valtionavustuslaki sisältää säännökset valtionavustuksen käytöstä, valvonnasta ja takaisinperinnästä, joita asetusehdotuksella tarkennettaisiin. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus olisi velvollinen keskeyttämään maksatuksen ja perimään jo maksetun avustuksen takaisin myös silloin, kun avustuksen kohteena olevassa hankkeessa ei ole noudatettu edellä 8 §:ssä 4 momentissa säädettyä kymmenen vuoden säilyttämisvelvoitetta.

5 luku Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevan voimaan x.x.2027 ja olemaan voimassa 31.12.2033 saakka.

Asetus olisi voimassa määräajan, koska kyse voi olla EU:n valtiontukeen sovellettavien säädösten mukaisesta valtiontuesta.

Ehdotetulla asetuksella kumottaisiin elinympäristöjen kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021–2030 myönnettävästä valtionavustuksesta annettu valtioneuvoston asetus (880/2021).

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

24 (24)

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen.....

LUONNOS